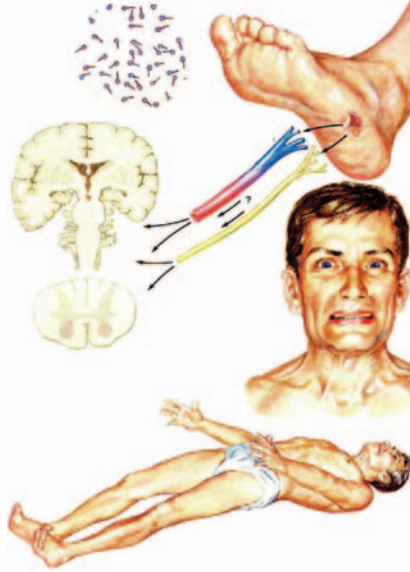

Raşit Gürdilek

Psikoloji

Psikolojik Sorunlara Yeni Çare: Tatanoz!..

Hayır!, Sanıldığı gibi Nazi usulü bir “kesin çözüm” değil. Araştırmacılar, öldürücü bir hastalık olan tatanoz’un bir de “iyi” yüzü olduğunu keşfettiler. Tatanoz, aslında Botulizm hastalığına yol açan bakteri toksini (zehiri) botulinum gibi öldürmeye programlanmış bir organizma. Sinir hücrelerini istila ettiği zaman, örneğin çene kilitlenmesi gibi kas büzüşmelerine yol açıyor. Göğüsteyse, nefessiz kalmaya ve ölüme neden oluyor. Ancak, Barcelona’daki (İspanya) Bağımsız Üniversite’den biyokimyacı Jose Aguilera, felç edici botulinum toksininin aynı zamanda kırışıklıkları gidermesi gibi, tatanozun da yararlı bir yönü olduğunu açıkladı: Psikolojik bozukluklar için olası bir tedavi aracı!.. Depresyon ve kaygı, çoğu kez beynimizde

bulunan serotonin adlı bir kimyasalın yeterli düzeyde bulunmamasından kaynaklanıyor. Bu madde, aynı zamanda uyku düzeninde de önemli bir role sahip. Tatanoz hastaları çoğu kez uykusuzluk ta çektiklerinden, Aguilera ve ekip arkadaşları, tatanoz toksininin aynı zamanda serotonin düzeylerini de etkileyebileceğini

düşünmüşler.. Hayvanlar üzerinde yapılan deneylerde tatanozun gerçekten de serotonin düzeylerini etkilediği görülmüş. Ama yine görülmüş ki, bunu yapan, toksinin yalnızca bir parçası. Tatanoz toksini iki parçadan oluşuyor. Bunlardan biri, sinir hücrelerinden kasların kasılmasını durduracak kimyasalların salgılanmasını önüyor ve ölümcül spazmlara yol açıyor. Ötekiyse, beyinde normal olarak bulunan kimyasalların yapılarını taklit ederek, toksinin tümünün sinir hücreleri içine girmesini sağlıyor. Bu kısım, aynı zamanda serotonin düzeylerinin artmasına da yol açıyor. Aguilera’ya göre ikinci molekülün saflaştırılmış biçimleri, aynı işi ek bir fayda sağlayarak da yapabilir: Toksinin sinir hücrelerini hasardan koruduğu da anlaşılıyor. Bu da Parkinson gibi sinir sisteminin hasarından kaynaklanan hastalıklar için yeni bir tedavi yolu açabilir. Aguilera, toksinin aşılabilir bir biçimiyle yakında Barcelona’da klinik deneylere başlamayı planlıyor. Deneyler başarılı sonuçlanırsa, yeni tedavi yöntemi birkaç yıl içinde yaşama geçirilebilir.

Discover, Ekim 2005

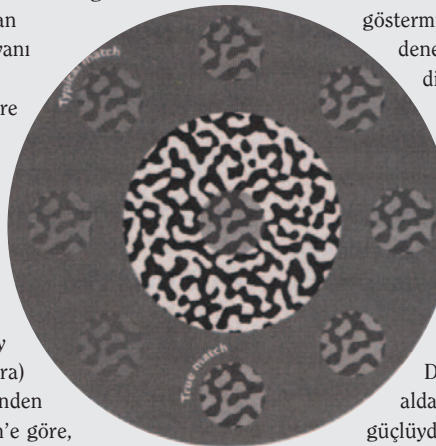

İsviçreli ekonomistler, vücutta doğal olarak bulunan bir hormonun kokusunu aldıklarında insanların paralarını emanet edecekleri yabancılara daha fazla güvendiklerini ortaya çıkardılar. Oksitosin adlı hormonun güven artırıcı özellikleri daha önce hayvanlarla yapılan çalışmalarda da görülmüştü. Hormon, anne ile çocuk arasındaki bağın da temel yapıtaşlarından biri. Araştırmacılar, oksitosinin, çekingen insanların yabancılara olan güvensizliğinin giderilmesinde de kullanılabileceği görüldü.

Poplar Mechanics, Eylül 2005

Şizofren Hastasını Kandırmak Kolay Değil

Şizofreni denen bilişsel bozukluğa sahip kişiler, her zaman gerçeğe gerçek olmayanı ayırt edemeyebilirler. Ama sonuçları kısa süre önce açıklanan bir araştırma, çoğumuzun kandıran bazı göz yanılmalarının Şizofreni hastalarını yanıltmadığını ortaya koydu. Londra’daki University College’a bağlı (Londra) Oftalmoloji Enstitüsü’nden psikolog Steven Dakin’e göre, “Şizofreni, sosyal ilişkilerde olsun, ya da sembolik dil kullanımında olsun, nesnelerin yüklendiği anlamı kavrama eksikliğini de içeriyor” . Bu durumun görsel algılamayı da etkileyip

etkilemediğini merak eden araştırmacı, bir deney oluşturmuş. Dakin ve ekibi, 15 şizofren denekle, 20 kontrol deneye, gölgelenmiş, desenli bir diski yüksek kontrastlı bir art alan üzerinde göstermişler. Daha sonra deneklere bir karşılaştırma diski gösterilerek, orijinal diske göre daha mı çok, yoksa daha mı az kontrastlı olduğu sorulmuş. Sonuç şaşırtıcı: Şizofren 15 denekten 12’si, kontrol grubundaki en başarılı denekten daha başarılı çıkmış. Dakin, “illüzyon (göz aldanması) efekti oldukça güçlüydü. Ama şizofrenikler bu etkiye tümüyle duyarsızdılar” diyor. Araştırmacı, çalışmanın daha objektif tanılara yol göstereceği düşüncesinde.

Science, 4 Kasım 2005